

ANNALES SCIENTIA POLITICA

VOLUME 5, NUMBER 2, 2016

ANNALES SCIENTIA POLITICA

Vol. 5, No. 2, 2016

RYŠKA VAJDOVÁ, I.: Sucharek, P. (ed.): Fenomenológia stretnutia. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity 2015. ISBN 978-80-555-1439-0. Annales Scientia Politica, Vol. 5, No. 2 (2016), pp. 64 – 65.

IVANA RYŠKA VAJDOVÁ

Department of Philosophy and History of Science
Faculty of Science
Charles University in Prague
Czech Republic
E-mail: ivanavajdova@gmail.com

SUCHAREK, P. (ed.):
FENOMENOLÓGIA STRETNUTIA.
Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity 2015.
ISBN 978-80-555-1439-0

IVANA RYŠKA VAJDOVÁ

Department of Philosophy and History of Science
Faculty of Science
Charles University in Prague
Czech Republic
E-mail: ivanavajdova@gmail.com

Publikace *Fenomenologie stretnutia* od Pavla Sucharka mne zaujala zejména proto, že se na filosofické a psychologické rovině dotýká jednoho z nejožehavějších témat naší doby. Je to zároveň téma atraktivní, protože jeho kořeny, aspekty a projevy můžeme sledovat a demonstrovat nejen v klinické praxi, ale i v médiích a popkultuře. Mezilidské setkání a spolubytí se velmi rychle stalo problémem číslo jedna překotně se globalizujícího světa, tedy minimálně stejně závažným jako blížící se ekologická katastrofa.

Sucharkova monografie sa skladá ze tří částí: autorské studie *Existenciálna fenomenológia Henriho Maldineya v kontexte starosti o seba* a dále dvou překladů: *K fenomenológii stretnutia* od F. J. J. Buytendijka a *Náčrt fenomenologie umenia* od Henri Maldineye.

Už psychologové začátku 20. století si všimli rostoucí neuroticity celé lidské společnosti. Kniha Pavla Sucharka si všímá jednoho z hlavních zdrojů této neuroticity – vycházení člověka s druhým člověkem a samého se sebou v kontextu nových ideologických systémů nahrazujících tradiční náboženství respektive v kontextu, z něhož tradiční náboženství zmi-

zelo a s ním i konkrétní vodítka, jak sebe a druhého člověka chápat a vycházet s ním.

Interpretace vlastní subjektivity a přesahu k druhému se do značné míry ujala reklama a politické ideologie. Ze základní lidské potřeby chápání sebe sama a své pozice vůči ostatním se stal marketingově a politicky využitelný nástroj. Pojmy svobody, svébytnosti, přátelství, revolty jakožto klíčových momentů lidského ducha jsou dnes reinerpretovány zkratkovitě a účelově. Výsledkem je neautentický, přímo hysterický postoj k sobě samému a druhým lidem, k pocitu osamění a nepřátelství, jak poznamenává Sucharek hned v úvodu první kapitoly, kde rozebírá hlavně Slavojе Žižeka a Jacqua Lacana.

Za takto načrtnutých podmínek vyvstává podle Sucharka fenomenologicky pojatá nutnost starosti o sebe, jakožto psychoterapeuticky nejproduktivnější cesta k opětovnému nalezení rovnováhy mezi mnou a společenstvím ostatních lidí. Autentický vztah k druhému člověku totiž není možný bez dosažení autentického vztahu k sobě samému. Sucharek tímto volá po znovuoobjevení platónské péče o duši, ovšem

obohacené o moderní psychoanalytickou zkušenost a filosofické pojmosloví.

Velká část první třetiny knihy je věnovaná tomuto propojení fenomenologie a psychotherapie a popisu důvodů, proč tento specifický filosofický proud se v psychoterapii přirozeně ujal a jaké přináší konkrétní výsledky. Na jednotlivých příkladech Sucharek ukazuje, že právě fenomenologické nazírání terapeuta na pacienta a pacienta na sebe samého umožňuje nové, hlubší a autentičtější pochopení a sebevyjádření. Vztah ke svému bytí, ke světu, Druhému a vydanost nicotě jakožto témata otevřená a nově pojmenovaná Heideggerem, Husserlem a dalšími jsou právě těmi tématy, s nimiž přicházejí novodobí pacienti do psychologických ordinací, a která by byla neřešitelná bez moderní fenomenologické metody a jazyka.

Nutnost vyjádřit vztah k sobě a ostatním nově a autenticky dala vznik novým psychotherapeutickým směrům jako arteterapii a zároveň přinesla pojmy, které byly dosud vyhrazené pro pole umění: intenzita, hloubka, rytmus, variace... Sucharek proto věnuje zvláštní pozornost Henri Maldineyovi, který fenomenologii německých klasiků posunul právě tímto směrem plodným pro účely moderní psychotherapie. Maldineyův Náčrt Fenomenologie umění pak tvoří třetí část Sucharkovy knihy.

Ještě předtím však přichází překlad K Fenomenologii Stretnutia. Autor F. J. J. Buytendijk (1887 – 1974) byl holandský biolog, fyziolog, antropolog a psycholog. Jedná se o velmi zajímavého, bohužel však opomíjeného myslitele a vědce, který stál na počátku zrodu filosofické

antropologie. Spolupracoval s filozofy, jako byl Max Scheler, V. von Weizsäckerem, pionýrem psychosomatiky a Gestalt psychologie, a hlavně s filozofem a antropologem H. Plessnerem, s nímž také napsal několik významných textů. Zabýval se sportem a hrou (Das Fussballspiel, 1953), srovnávací psychologií (Mensch und Tier, 1958, The mind of the dog, 1935). Napsal také knihu O bolesti (Über den Schmerz, 1948) a Psychologii románu (Psychologie des Romans, 1966). V jeho tvorbě se prolínají vlivy fenomenologie s otázkami filosofické antropologie. Přeložená studie je pokud mi je známo jeho vůbec prvním překladem do slovenského jazyka.

Následuje překlad studie Náčrt fenomenologie umenia. Autor Henri Maldiney (1912 – 2013) je francouzský filozof fenomenologie. Jeho myšlení bylo ovlivněno zejména filozofií Edmunda Husserla a Martina Heideggera, ale také německým idealismem, stejně jako Ludwigem Binswangerem. Maldiney je známý svým přínosem k fenomenologii estetiky. Tato jeho konkrétní studie je přímo založená na analýze umění a jeho podstatném terapeutickém aspektu.

Fenomenologie stretnutia od Pavla Sucharka je významným přínosem pro slovenské akademické prostředí. Jednak autorsky otevírá globální téma, které je na půdě fenomenologie a psychotherapie rozvíjeno od začátku 20. století, také ale skrze překlady přináší nahlédnutí do myšlení dvou na Slovensku málo známých autorů a tím poskytuje vodítko pro konkrétní směr zkoumání současných a palčivých problémů.